

Jonáš Thál

Recepce a vliv severských literatur období fin de siècle v českých zemích

(diplomová práce na UK FF – Ústav germánských studií 2012)

Jelikož jde v tomto případě o předložení přepracované diplomové práce, kterou diplomant při prvním podání neobhájil, budu v následujícím textu občas odkazovat ke svému dřívějšímu posudku z roku 2010. Některé z výhrad, které jsem tehdy uvedl, sice stále ještě platí, ale budiž řečeno ihned na začátku, že tato nová verze je podstatně lepší než předchozí. Není pochyb, že si diplomant tentokrát na výsledné podobě práce dal záležet mnohem více.

Podle zadání bylo cílem práce zmapovat recepci a vliv severských literatur v období fin de siècle v českých zemích. Diplomant měl za úkol analyzovat soudobé přijetí děl několika vybraných severských autorů a jejich vliv na českou literaturu daného období. Platí sice i nadále, že toto zadání diplomant naplnil jen zčásti, nicméně výsledek je tentokrát zdařilejší. Diplomant totiž jednak vypustil některé části, které se v původní verzi výrazně odchylovaly od tématu, a zároveň přepracoval zbývající části tak, že práce nyní vytváří soudržnější celek.

Ve svém předchozím posudku jsem mimo jiné uvedl, že diplomant neumí dobře argumentovat, a toto tvrzení jsem doplnil těmito slovy: „Nemám na mysli jen to, že některá jeho tvrzení nejsou dostatečně podložena fakty, ale i to, že mnohé jeho formulace nejsou dostatečně promyšlené a buď 1) jsou nepřesné, takže je lze interpretovat jinak, než diplomant pravděpodobně zamýšlel, nebo 2) jsou natolik zužující, že danou otázku příliš zjednodušují.“ I v těchto ohledech lze v nové verzi pozorovat značné zlepšení, diplomant se očividně snažil takoveto problémy vymýtit. Nicméně i v přepracované práci se ukazuje, že promyšlená argumentace nepatří k diplomantovým silným stránkám. Uvedu jen jeden do očí bijící příklad. V Úvodu se diplomant snaží rozlišit mezi historickým a ahistorickým přístupem k literárnímu dílu, a poté, co na str. 10 definuje přístup ahistorický, tvrdí: „Jedním z problémů, jež tento přístup skýtá, je kauzalita: otázka, zda lze na dílo aplikovat teorii, která v době vzniku díla ještě neexistovala“ (10). Myslím si, že na takto formulovanou otázku nelze odpovědět jinak než „samozřejmě ano“. Diplomant však v následujících řádcích uvádí příklady, z nichž vyplývá, že spíše ne. Problém spočívá v tom, že otázka je formulována příliš obecně, aniž by diplomant rozlišoval mezi funkcemi či účely různých teorií. Nejde přece o to, jestli „teorii, která v době vzniku díla ještě neexistovala“ principálně aplikovat lze či nelze, ale o to, zda se bude jednat o teorii, pro kterou buď historický kontext je relevantní, nebo ne. Lze si pochopitelně představit teorie (např. některé formální teorie vnitřního uspořádání textu), u kterých diplomantova námitka, že literární badatel může „opomenout přihlédnout k časové harmonii díla v rámci literárního a filosofického kontextu doby“ (10) neobstojí, respektive nemá ani smysl ji vznášet. Otázka je tedy od počátku špatně postavená a nemůže fungovat jako dobrý argument pro diplomantovu apriorní skepsi vůči všem ahistorickým přístupům.

V předchozím posudku jsem také tvrdil, že práce je z formálního hlediska hodně odbyta a konstatoval jsem, že největším problémem tohoto druhu je příliš velké množství překlepů. Nová verze je v tomto ohledu mnohonásobně lepší, i když občasné překlepy se i zde najdou („např. „rus“ [47] místo „Rus“, „Tottenmese“ [55] místo „Totenmesse“), a to i u jmen významných spisovatelů: „Arno Garborg“ (38) místo „Arne Garborg“, „Holger Drachman“ (45) místo „Holger Drachmann“, „Amelie Skram“ (96) místo „Amalie Skram“ apod. (Specifickou záležitostí je psaní jména „Dagny Juell“. Jsem si vědom toho, že v tomto případě nejde o překlep, nýbrž že se diplomant rozhodl v nové verzi práce důsledně takto psát jméno

osoby, která je známější jako „Dagny Juel“. „Juell“ začala své rodné příjmení psát s jedním „l“ někdy kolem svého dvacátého roku, tedy ještě předtím, než začala publikovat a než se stala známou v uměleckých kruzích. Psát „Juell“ tedy není chyba, nicméně dle mého názoru se zde diplomant zbytečně odchyluje od úzu, který je mnohem běžnější.) V souvislosti s diplomantovou chvályhodnou snahou překlady tentokrát minimalizovat ale opravdu nechápu, proč neopravil některé překlady, na které jsem ho explicitně upozornil v oficiálním posudku předchozí verze jeho práce; v něm jsem jako příklady uvedl mimo jiné chybně psaná slova „Physioilogy“ a „Literatry“ a obě se vyskytují i v nové verzi, konkrétně na str. 98.

Závažnější ovšem je, že jistou míru přetrvávající nedbalosti lze bohužel konstatovat i v jiných oblastech, než jsou překlady. Uvedu dva příklady. Přestože na str. 37 v poznámce pod čarou diplomant překládá dánský úryvek obsahově správně, v jeho vlastním textu to téměř vypadá, že originálu neporozuměl, protože zatímco citovaný originál i překlad citátu v poznámce pod čarou jasně říká, že vydání Bangova románu *Haabløse slægter* z roku 1884 je vydání druhé, vydání z roku 1905 třetí a vydání z roku 1920 přetisk třetího, z posledního odstavce diplomantova vlastního textu na str. 37 vyplývá, že vydání z roku 1884 je vydání první, vydání z roku 1905 druhé a vydání z roku 1920 vydání třetí. Druhým příkladem diplomantovy nedbalosti je toto tvrzení: „V době, kdy Garborg psal *Umdlené duše*, ještě formálně neexistovala norština jako oficiální úřední jazyk, a jelikož Norsko spadalo pod mocenskou nadvládu Dánska (...)“ (38). Norsko bylo samozřejmě od roku 1814 v personální unii se Švédskem, takže v roce, kdy *Umdlené duše* vyšly poprvé v norštině (1891), už Norsko dávno nebylo „pod mocenskou nadvládu Dánska“.

Námět k diskusi – diplomant nepochopil funkci zkratky „op. cit.“, prosil bych ho tedy, aby si před obhajobou zjistil, jak se správně používá.

Závěrem znovu konstatuji, že navzdory výše uvedeným výhradám představuje tato přepracovaná verze výrazný pokrok. Nejen že ji doporučuji k obhajobě, ale dovolím si i navrhnout klasifikaci „velmi dobře“.

27. 1. 2013

Doc. Mgr. Martin Humpál, Ph.D.